

СТУДЭНЦКАЯ

ПУБЛІКАТКА СУПОЛКІ

"Світанак"

ДУМКА

№ 3

АНОНС
ЦІ ЗЬ? СЭ? ЦІ ПІ НА І ПІ СЭ

Сёй-той дзівіцца мове нашага выданьня: маўляй, змагаемся за беларушчыну, а робім памылкі. Але напісаньні сьвята, сэсія, плян — гэта не памылкі. Гэта — вяртаньне да незамутнёных крыніцаў нашага Адраджэньня 1905 — 1930 гадоў, гвалтоўна зрэзанага касою сталінскіх рэпрэсіяў. Сталінская рэформа правапісу і граматыкі 1933 году мела адзіную непрыхаваную мэту: "наблізіць" беларускую мову да расейскае, хутчэй спраўдзіць прароцтва "отца народов" пра "зьліцьцё" моваў.

У словах сьпеў, сьцяна, зьмена, дзьверы першы гук вымаўляецца мякка, таму тут і пішацца мяккі знак. Ну, а іншамоўныя словы: клямка і плян, сакрэт і сэсія — спрадвеку ў нас вымаўляліся блізка да арыгіналу /зь мяккім ль і цвёрдымі іншымі зычнымі перад э/.

У задумах рэдакцыі — грунтоўны артыкул на гэты тэмац.
Рэдакцыйная суполка

А ШТО БЫЛО!?

14 — 15 СТУДЗЕНЯ 1989 ГОДА ў ВІЛЬНІ ПРАЦАВАЎ ІІ ВАЛЬНЫ СОЙМ

/УСЕАГУЛЬНЫ ЗЬЕЗД/ БЕЛАРУСКІХ ПАТРЫЯТЫЧНЫХ СУПОЛАК.

Чаму ў ВІЛЬНІ, відаць, запытае шанюны чытач. Адказ на гэта можна часткова знайсці ў газэце "Правда" ад 17 студзеня.

Атмасфэра грамадзкага ўздзьму, якая панавала на паседжаньнях, добрая арганізацыя Сойму з тэхнічнага боку /харчаваньне, начлег і г.д./ шыкоўная мастацкая частка /бардаўская й народная песня, вершы/ пакінулі, трэба спадзявацца, незабыўныя ўражаньні ў сэрцы кожнага удзельніка.

Вынікам Вальнага Сойму зьяўляецца стварэньне КАНФЭДЭРАЦЫ БЕЛАРУСКІХ СУПОЛАК, прыняцьце Праграмы, зацьверджаньне шэрагу рэзалюцыяў і зваротаў, абраньне Каардынацыйнае Рады.

Сёньня мы зьмяшчам на старонках "Студэнцкае Думкі" Зварот ІІ-га Вальнага Сойму да Беларускага Студэнцтва, а таксама камэнтуем асобныя ягоныя часткі.

ЗВАРОТ 2-ГА ВАЛЬНАГА СОЙМУ ДА СТУДЭНЦВА

II Вальны Сойм беларускіх супалак зьвяртаецца да цябе, БЕЛАРУСКАЕ СТУДЭНЦТВА, з заклікам:

СТВАРАЙМА БЕЛАРУСКІ
СТУДЭНЦКІ САЮЗ!

Толькі згуртаваўшыся, мы здолеем годна бараніць свае Інтэрэсы і дамагацца таго, каб нашае слова было пачута грамадзтвам.

1. Патрабуйма найперш заканадаўча аднавіць даўнюю, агульнаеўрапейскую, а гэта знача і беларускую, традыцыю аўтаноміі ўстановаў вышэйшае адукацыі! ВУ павінны быць тэрытарыяльна незалежныя і мець права выданьня вольнага друку.

2. Патрабуйма адмаўленьня ад сэмэстравае сістэмы навучаньня. Студэнт мусіць вольна абіраць прадметы ды выкладчыкаў!

3. Патрабуйма шырока практыкаваць пасылку лепшых студэнтаў па веды за мяжу.

4. Патрабуйма ўвядзеньня права ВЭТА для студэнцкай фракцыі ў Навуковай радзе Інстытута па пытаннях навучальнага працэсу і побыту студэнтаў.

5. Патрабуйма публічнага разьмеркаваньня стыпендыяў і мейсцаў у Інтэрнатах!

6. Змагаймся за павялічэньне стыпендыяў!

7. Змагаймся за ўвядзеньне рэспубліканскага грамадзянства, зь якога вынікае разьмеркаваньне для студэнтаў-грамадзянаў Беларусі па Рэспубліцы.

8. Змагаймся супраць прызыву студэнтаў у войска пад час вучобы.

9. Змагаймся за рэформу вайсковага навучаньня ў ВУ, а менавіта:

- за скасаваньне яго абавязковасьці для дзяўчат;
- за добрахвотнасьць навучаньня на вайсковых катэдрах для тых, хто адслужыў у войску;
- за адпаведнасьць вайскавае спецыяльнасьці грамадзянскай;
- за падпарадкаванасьць вайсковых катэдраў ВУ.

10. Змагаймся за беларусізацыю навучальных устаноў!

11. Патрабуйма выпрацоўкі ды ўвядзеньня канцэпцыі сярэдняй і вышэйшай адукацыі, найбольш адпаведнай беларускім нацыянальна-культурным традыцыям!

12. Дамагаймся скасаваньня прапусковай сістэмы ў Інтэрнатах.

13. Дамагаймся скасаваньня "фэадалных павіннасьцяў": прымусовае сельскагаспадарчае працы, удзелу ў афіцыйных дэманстрацыях, ДНД.

15 студзеня, места Вільня

ЦІ ЁСЬЦЬ ТРАДЫЦЫІ ?

Вышэйшыя навучальныя ўстановы Эўропы — спачатку античныя акадэміі, а потым сярэдневечныя ўнівэрсытэты — пры сваім узьнікненьні мелі характар вольных супалак моладзі, якая аб'ядналася дзеля здабываньня ве-

даў вакол прызнанага навуковага лідэра. У гэтых суполак магло быць сталае месца, як напрыклад сад Акадэма ў вучняў Платона Іадсоль "акадэмія", альбо арыстотэлеўскі Лікей, а магло і ня быць прытулку, і тады майстра ведаў вандраваў з вучнямі зь месца на месца! як напрыклад Піфагор!. Сярэдневечныя ўніверсітэты далі правобраз сучасных ВНУ, зь іх складанай структурай факультэтаў, катэдраў, спосабу выкладаньня дысцыплінаў і набыцця навуковае кваліфікацыі. А самі яны ўтварыліся па вобразу прафэсійных сярэдневечных карпарацыяў. — рамеснікаў, лекараў, юрыстаў і г.д. Універсітэт меў шэраг пагадненьняў з ^{уладамі} сьвецкай ці духоўнай, — якія былі заканадаўча сфармуляваны і надавалі ўніверсітэту пэўную свабоду самакіраваньня. Гэтую свабоду адобраць можна было б, толькі разбурыўшы карпарацыю вучняў і настаўнікаў. У гэтым выпадку, вучні, якіх пазбавілі сваіх правоў і магчымасьцяў, падаваліся ў іншы горад, да іншых настаўнікаў, якія былі больш здольныя абараніць універсітэцкі вольны лад жыцьця. Таму настаўнікі і самі стаялі за абарону ўніверсітэцкіх прывілеяў, бо былі зацікаўлены ў тым, каб студэнты паважалі іх ды шлі слухаць менавіта іх лекцыі. Бо кожны студэнт быў вольны абіраць настаўніка, месца навучаньня па сваім уласным гусьце. І зараз у дэмакратычных дзяржавах студэнты маюць гэткую магчымасьць Яны запісваюцца на курс таго прафэсара, які дае, на іх погляд, больш цікавую ды зьмястоўную інфармацыю. Агульных жа курсаў, абавязковых для ўсіх навучальных ўстановаў цэлай краіны, як гэта вядзецца ў нас, там проста не існуе. Бо і сапраўды, гэта абсурдна — распавядаць "агульныя мейсны", калі ты валодаеш арыгінальнымі ведамі, якімі маеш здольнасьць і патрэбу падзяліцца з вучнямі.

Што датычыцца беларускае гісторыі — дык варта зазірнуць у канец ХVI стагодзьдзя, каб знайсці і ў нас карэньні эўрапейскае ўніверсітэцкае традыцыі — у 1579 г. ў Вільні ўзьнік універсітэт, дарэчы зь бяскоштнай сістэмай навучаньня, дзе здабывалі веду выхадцы ўсіх бяз выключэньня слаёў грамадства. Гэты ўніверсітэт актыўна падтрымоўвала каталіцкая царква і грамадзка-палітычная эліта Вялікага княства Літоўскага. У далучэньні беларускае моладзі да скарбаў эўрапейскае культуры гэты ўніверсітэт адыграў вялікую ролю.

ЛАРЫСА ЧАРНЫШОВА

ПРЭЧ СЭМЭСТРОЎКУ!..

Перш за ўсё, каб хоць крыху выправіць жахлівае становішча вышэйшай адукацыі ў краіне, трэба ўвесці вольны запіс студэнтаў да лектара. Пляціць выкладчыку ў адпаведнасьці з колькасьцю запісаных. Гэта нарэшце прымусіць выкладчыка зьмяніць запас ведаў шматгадовае даўнасьці.

Цяперашняя сістэма адукацыі цалкам зжыла сябе, яна шмат гадоў не пераглядалася. У заходніх краінах даўна перайшлі на гэтак званую сістэму індэксацыі, пры якой студэнту даецца некалькі заданьняў за якія налічваюць Іадпаведна складанасьці! пэўную колькасьць балаў. Калі студэнт набраў яе, іспыт яму здаваць увогуле неабавязкова, але кожны імкнецца набраць найбольш балаў і звычайна ўсе здаюць экзамены, але без усялякае "падрыхтоўкі" — як у нашых ВНУ.

Як мага хутчэй трэба ўвесці друкаваньня канспэкты лекцыяў, што пазбавіць студэнта непрадукцыйнай працы, дазволіць яму засяродзіцца на асэнсаваньні інфармацыі. У Амэрыцы, напрыклад, пасля асэнсаваньня матар'ялу студэнты ідуць на лекцыю і задаюць пытаньні выкладчыку для высьвятленьня незразумелага. Ведама, аніякага прымусовага наведваньня альбо ціску з боку адміністрацыі там быць проста ня можа.

Калі ж дачакаюцца беларускія студэнты прагрэсіўных зьменаў у ВНУ?

АЛЯКСЕЙ ТРУСАЎ

НАКОНТ РЭСПУБЛІКАНСКАГА ГРАМАДЗЯНСТВА... І...

Апошнім часам шырока дыскутуецца пытаньне аб увядзеньні рэспубліканскага грамадзянства. У студэнцкім асяродзьдзі часта даводзіцца чуць: "Ці ж гэта так неабходна? Ці не прынясе гэта больш шкоды, чым карысьці? Ці ня ёсьць патрабаваньне аб увядзеньні грамадзянства, а таксама дзяржаўнасьці беларускай мовы — праявай нацыяналізму, пашырэннем правоў аднаго народа за кошт іншых?" Гэтакае неразуменьне, як мне здаецца, вынік, па-першае, таго, што студэнты проста ня ведаюць, якія правы дае грамадзянства тэй ці іншай краіны ва ўсім дэмакратычным сьвеце, а па-другое, амаль ніхто ня можа ўявіць сабе, якім шляхам яно можа быць уведзена. А пра тое, што рэспубліканскае грамадзянства непасрэдным чынам уплывае на лёс студэнта, дык ніхто нават і не здагадваецца...

Клясычным прыкладам для абгрунтаваньня неабходнасьці прыняцьця закона пра рэспубліканскае грамадзянства сталі Эстонія ды Латвія. Вялікадзяржаўная асіміляцыйная палітыка! маем на ўвазе бессэнсоўную міграцыю, мэханічнае мяшаньне людзей розных нацыянальнасьцяў і г.д.! давяла да таго, што эстонцы і асабліва латышы сталі ледзь не нацыянальнымі меншасьцямі на сваёй спракаветнай этнічнай тэрыторыі. Але далёка хадзіць ня трэба, азірнемся й мы, беларусы, наўкола.

Беларусы, як ведама, вялікая нацыя. Яшчэ ў 19 стагодзьдзі наш славуты зямляк, Адам Міцкевіч чытаючы лекцыі ў Парыжы, казаў, што на беларускай мове гавораць каля 10 млн. чалавек. Агульная колькасьць латышоў, да прыкладу, складае сёньня каля 3-ох млн. З гэтае прычыны русіфікацыя першых і апошніх істотна рознілася. Калі ў маленькай Эстоніі саюзнымі ведамствам было дастаткова збудаваць некалькі супергігантаў прамысловасьці ды завербаваць на іх тысячы работнікаў з розных куткоў "вялікай і неабсяжнай", дык гэта ўжо сталася ледзь не катастрофай для эстонскага этнасу. Раўчыніць! растварыць! жа 10 мільёнаў беларусаў было ня так проста, таму быў абраны іншы шлях. Зганьбіць у вачох беларусаў іхняю ўласную мову і нібыта самохаць! дабраахвотна! прымусяць адмовіцца ад яе. "Гасьцінна" прапанаваць замест яе расейскую.

Але ў больш адлеглай пэрспэктыве нельга ўсё ж беларусам забывацца на магчымасьць русіфікацыі шляхам некантраляванай міграцыі. Яскравым водгаласам яе можна лічыць сёньня разьмеркаваньне беларускіх студэнтаў па абшары СССР. Аніяк гэта нельга тлумачыць "эканамічнымі патрэбамі". Спашлюся на разьмеркаваньне студэнтаў лесагаспадарчага факультэта ў нашым БГІ. Вось ужо некалькі гадоў, як выпускнікоў ЛГФ накіроўваюць на працу "в места не столь отдалённые": раёны Сібіры, Далёкага Усходу і г.далей. Хаця й ім, відаць, "сам бог велел" падумаць адсталыя раёны Сібіры. Робіцца гэта пад любым варункам, ці то шлюб, ці то перабольшваньнем у балах у параўнаньні зь йіншымі студэнтамі, ці то яшчэ нешта. Дарэчы, сістэма падліку балаў ужо цалкам састарэла, бо ўлічвае найперш не разумовыя здольнасьці, а недарэчныя ўдзелы ў самадзейнасьці, ДНД, падлікі пропуская заняткаў і г.д. Ня менш дзіўным падаецца і тое, што, маючы ў Расеі ня менш чым тры! гэта дакладна вядома мне! ВНУ нашага профілю, РСФСР ня здольная падрыхтаваць спецыялістаў для сваёй гаспадаркі. Што прасьцей — рыхтаваць кадры, абпіраючыся на мясцовыя працоўныя рэсурсы! жыхароў Сібіры, якія добра ведаюць рускую мову, традыцыі, побыт, якім ня трэба шукаць кватэру, якіх ня трэба перавозіць на вялікія адлегласьці і г.д.!, ці то забясьпечваць уздым адсталых ускраінаў коштам беларусаў, украінцаў ды іншых "нярускіх" народаў. Палітыка вядомая: стварыць масу! насельніцтва! пазбаўленую ўсялякіх каранёў, традыцыяў, мовы бацькоў, масы, якая не адчувае сябе гаспадаром на зямлі, дзе жыве, не адчувае ад-

казнасьці за свае дзеянні. Кіраваць жа гэтакімі кватарантамі для бю-
ракраты вельмі зручна, паколькі маса гэтая не згуртаваная. Яна паз-
баўленая агульнанацыянальнай псіхалёгіі і псіхікі, яна не адчувае
агульнанацыянальных інтарэсаў, яна страціла свае нацыянальныя сьвя-
тыні. Дарэчы, сімптомы гэтай небяспечнай хваробы мы добра бачым
сёння на Беларусі. Беларусы, як нацыя, у большасьці дэнацыяналізава-
ныя, пазбаўленыя нацыянальнай самасьведомасьці. Гэта не дае магчы-
масьці нацыі адчуць сваю еднасьць, згуртавацца і абараніць свае сацы-
яльныя, нацыянальныя і іншыя правы. Чаго ня скажам, напрыклад, пра
эстонцаў ці латышоў.

Відавочна, што студэнты-грамадзяне Беларусі павінны мець гаранта-
ванае месца працы на абшары Беларусі. Забяспечыць такое права можа
толькі рэспубліканскае грамадзянства! Увогуле, разьмеркаваньне павін
на насіць толькі характар гарантаванай магчымасьці уладкавацца на
працу. А ўладкуешся ты на праланаванае месца ці знойдзеш нешта леп-
шае — гэта ўжо твая асабістая справа.

Што ж такое грамадзянства і як яно можа быць уведзена? Зыходзячы
з таго, што Беларускае ССР — суверэнная дзяржава /артыкул 68 Кансты-
туцыі БССР/, а дзяржаву ва ўсе часы характарызаваў тры асноўныя пры-
кметы — тэрыторыя, дзяржаўная ўлада і народ, разгледзім іх паасоб-
ку, больш дэталёва спыніўшыся на апошнім.

Агульнавядома, што сёньняшнія межы БССР не адпавядаюць межам рась-
сяленьня беларускай нацыі, але так ці інакш гэта не выклікае да ця-
перашняга часу вострых праблемаў. У будучыні, калі спадзявацца на дэ-
макратычны лад дзяржаваў, у тэрыторыю якіх будуць уключаны тэрыторыі
беларускай нацыянальнай меншасьці, трэба думаць, беларусы за межамі
БССР атрымаюць усе магчымасьці для свайго сацыяльнага і нацыяналь-
на-культурнага разьвіцьця. Але вернемся да тэрыторыі. Так ці інакш,
БССР, як дзяржава, валодае пэўнай тэрыторыяй.

Больш складанае пытаньне дзяржаўная ўлада, як прыкметы суверэн-
насьці. Хаця Беларусь і мае свой урад і парлямэнт, але ж сапраўднае
суверэннасьці вярхоўная ўлада на сваёй тэрыторыі ў яе няма, паколькі
большасьць пытаньняў вырашаецца ў Маскве саюзнымі ворганамі. Да таго
ж Канстытуцыя СССР /арт. 73/ дазваляе саюзным ворганам умяшвацца ў
жыцьцё рэспублікі практычна па любым пытаньні. Трэба ў найбарджэйшым
часе ўзнавіць абвешчаны Канстытуцыяй БССР суверэнітэт Беларусі. Ста-
сункі паміж суверэннымі дзяржавамі павінны будавацца на дамоўе. Ні-
хто, у тым ліку і цэнтральныя органы Саюзу, ня могуць быць вышэйста-
ячымі адносна рэспубліканскіх ворганаў, законы саюзнай рэспублікі му-
сяць мець на яе абшары прыярытэт перад агульнасаюзнымі законамі. У
іншым выпадку няма нават мовы пра суверэнітэт у яго агульнапрызнаным
дзяржаўна-прававым сэнсе.

Разгледзім цяпер трэцюю прыкмету дзяржавы — народ /дарэчы, самае
забытае паняцьце ў савецкім дзяржаўным праве/. Ва ўсіх краінах на
сельніцтва падзяляецца на грамадзянаў, асобаў без грамадзянства і на
заможных грамадзянаў. Што ж адрозьнівае грамадзянаў ад іншых асобаў,
што пражываюць у дадзенай дзяржаве? Галоўным чынам тое, што грамадзя-
не маюць палітычныя правы, а астатнія не. Галоўнае палітычнае права
грамадзянаў — гэта права абіраць ды быць абраным, браць удзел у кі-
раўніцтве дзяржавай. Грамадзяне таксама маюць права на абарону сваёй
дзяржавай як на радзіме, гэтак і за мяжою. Апроч правоў, на грамадзя-
наў ускладаюцца дзяржавай пэўныя абавязкі. Галоўны зь іх — абаро-
на дзяржавы. Хаця ў Канстытуцыі БССР сустракаецца паняцьце "грамадзя-
нін Беларускай ССР", але ж зьмест гэтага паняцьця не раскрыты / не
распрацаваны закон аб грамадзянстве /, да таго ж гэтае паняцьце касу-
ецца артыкулам 31 Канстытуцыі БССР, які цьвердзіць, што ўсе грамадзя-
не СССР карыстаюцца на абшары БССР аднолькавымі з грамадзянамі рэс-
публікі правамі. Гэта вядзе да таго, што інтарэсы Беларусі прадстаў-
ляюць грамадзяне СССР, якія не жывуць на Беларусі, але ж праблемы Бе-
ларусі мусім вырашаць мы самія. Адным словам, калі мы гаворым пра

неабходнасьць стварэння прававое дзяржавы, пра пераход на гаспадарчы разлік, дык неабходна найперш усталяваць грамадзянства на ўзроўні рэспублікі.

І напрыканцы колькі словаў пра шляхі яго ўсталявання... Гэтае пытаньне вельмі важнае, бо фактычна з-за яго ўзьнікаюць шматлікія непаразуменьні паміж працэсуальнымі карэнных нацыянальнасьцяў і іншымі людзьмі, якія жывуць зараз на тэрыторыях саюзных рэспублік. У аднаўднаньні з Усеагульнай дэкларацыяй правоў чалавека пад час уступленьня ў моц закона аб грамадзянстве яго аўтаматычна атрымоўваюць усе асобы, якія ў гэты час маюць устойлівыя прававыя стасункі зь мясцовай /заканчэньне на старонцы 16/

ЦІ МОЖАМ МЫ ЗАРАЗ СТВАРЫЦЬ СТУДЭНЦКІ САЮЗ?!

Пад сьцягам ПЕРАБУДОВЫ сустралі мы 70-годзьдзе абвешчання Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Але разам з тым нейкае дзіўнае пачуцьцё будзіць гэтая гадавіна ў кожным беларускім сэрцы. 70 гадоў Суверэннай Беларусі! Але дзе яна? Так, мы жывем лепей, чым нашы дзяды ды працэдзы, але ж гэта і вельмі мала ў параўнаньні з тым, пра што марылі яны. Ідэал АДРАДЖЭНЬНЯ, які пачаў спаўняцца ў 20-х гадох, быў гвалтам закрэсьлены сталінскім генацыдам, фашыстскай акупацыяй, хрушчоўскай сваволяй і брэжнеўскім застоём. Мы зноў стаім перад неабходнасьцю пачынаць усё спачатку!

КУДЫ ІСЬЦІ ДАЛЕЙ?!

Дзеля гэтай высакароднай МЭТЫ на Беларусі пачаў фармавацца Беларускае Студэнцкае Народнае Фронт за перабудову "АДРАДЖЭНЬНЕ". Ці можа беларускае студэнцтва стаць убаку ад гэтага? Не, сто разоў не!!! Беларускае студэнцтва мае быць найскраўшым прыкладам адданасьці справе АДРАДЖЭНЬНЯ — адраджэньня эканамічнага, сацыяльнага, нацыянальнага, культурнага, палітычнага, адраджэньня ўласнай годнасьці кожнага.

Варункі нашага жыцця склаліся так, што цяпер студэнцтва зьяўляецца найбольш сацыяльна-актыўнай часткай нашага грамадства. Але студэнцтва зьяўляецца і найбольш бяспраўнай яго часткай. Менавіта студэнцтву разам зь лепшымі сіламі грамадства наканавана адбудоваць будынак БАЦЬКАУШЧЫНЫ.

Ці ж дасягне нашае студэнцтва да гэтага? І так, і не.

Так, бо сярод сёняшняга студэнцтва вырастаюць безумоўна барацьбіты за ідэю! І не, бо пры бюракратычнай сістэме выхаваньня шмат усё ж у студэнцкіх шэрагах "кандыдатаў на пасады", шмат і тых, хто зракаецца і цураецца свайго роднага, беларускага! І тым ня менш мы спадзяемся, што студэнцтва адгукнецца на наш заклік, і ўсе разам мы створым незалежны

БЕЛАРУСКІ СТУДЭНЦКІ САЮЗ.

Браты!

Настаў час выбіраць:

— альбо згуртавацца пад нацыянальным сьцягам у Імя АДРАДЖЭНЬНЯ,

— альбо кожнаму паасобку сысьці на бездараж і са спакойным сэрцам назіраць, як БАЦЬКАУШЧЫНА адыходзіць у нябыт, і ніхто праз стэ год не узгадае, што была на сьвеце краіна — БЕЛАРУСЬ і народ — БЕЛАРУСЬ!

Рэдакцыйная суполка

ІНТЭРВ'Ю З АЛЕГАМ БЕМБЕЛЕМ

"БЕЗЬ МЯНЕ НІЧОГА НЯ ЗРОБІЦЕ..."

Шаноўным госьцем II-га Вальнага Сойму быў шырока вядомы сярод моладзі, сярод адраджэнцаў паэта — Алег Бембель. Рэдакцыя "Студэнцкае Думкі" даўна меркавала змясціць на сваіх старонках ягоныя вершы. Зручны выпадак узяць у пана Алега Інтэrv'ю прысьпешку гэтую задуму. Але напачатку колькі словаў пра нашага шанюнага суразмоўцу. У мінулым навуковы супрацоўнік Інстытута філясфіі й права АН БССР Алег Бембель падрыхтаваў /яшчэ ў "застольныя" часы/ найвыдатнейшую кнігу "Роднае слова і маральна-эстэтычны прагрэс". Кніга складалася з 300 старонак выказваньняў пра лёс мовы /разнастайных у аб'ёме/ ананімных аўтараў, дзе былі, праўда, акрэсьленыя йхнія прафэсіі, узрост, нацыянальная прыналежнасьць ды зрэдку й мейсца жыхарства. Апроч таго, напачатку была змешчаная падборка выказваньняў вядомых пісьменьнікаў пра мову, а пры канцы—навукова-публіцыстычны трактат самога аўтара пра стан нацыянальна-эстэтычнага выхаваньня ў рэспубліцы. Кніга гэтая стала нават у тэматычным пляне аднаго з беларускіх выдавецтваў, праўда, у хуткім часе была выкрасьленая зь яго без хоць якога тлумачэньня. Тым часам кнігу хутка выдрукоўваюць беларусы ў Лёндане. Гэткая "варожая зьява" змусіла нашу бюракратыю даць "прынцыповую партыйную адзнаку" падрыхтаванай панам Алегам кнізе. Але ж калі параўноўваць гэтую кнігу зь сёньняшнім днём /маём на ўвазе больш ці менш адкрытае абмеркаваньне сёньня крытычнага становішча беларускае мовы, культуры/, дык мусім дзеля справядлівасьці зазначыць, што мае яна даволі лібэральны змест, хаця й рыхтавала грамадзкую думку да сёньняшняга прарыву. Відавочна, што цяпер беларуская нацыянальна-сьвядомая Інтэлігенцыя пайшла значна далей у выкрыцьці антынароднай палітыкі русіфікацыі беларускага народу, якая за савецкім часам пачала праводзіцца з канца 20 гадоў. Але на тэй час кніга Алега Бембеля мела для беларускае бюракратыі выразна "антысавецкі" змест. Гэта каштавала яму партыйнага білету ды працы ў Інстытуце. Таленавіты паэта Анатоль Сяс напісаў верш-прывітаньне Алегу Бембелю. Сёньня мы прапануем яго ўвазе нашых чытачоў.

ПАЭТ

На памежжы чужыны з Айчынай
Па начох ходзіць сумны Паэт,
Ён запаленымі вачыма
Як агнём апякае сьвет.

А камусьці са спрат здаецца:
Блудзіць зорка па-над мяккой,
Быццам ёй не хапае мейсца
І нябёс на зямлі сваёй.

Хто пакрыўдзіў цябе, Паэце?
Хто прымусіў цябе блудзіць —
Бог ці Дэман — у гэтым сьвеце?
Што Ты хочаш душы здабыць?

І за што Ты марнуеш цела?
Можа досыць зь цябе ахвяр?
Сядзь, даверся паперы белай —
І надзея асьвеціць твар.

Сядзь, пакайся за раны целу,
Яно ж братам тваёй душы.
Ці жадала яно, ці ж хацела,
Каб Ты з гэтай пакутай жыў? —

НА ПАМЕЖЖЫ ЧУЖЫНЫ З АЙЧЫНАЙ...
КРОК ЯШЧЭ — І НЯМА МЯДЖЫ...

Спадар Алег ня толькі нязломны змагар за БЕЛАРУСКАЕ АДРАДЖЭНЬНЕ, але й паэта Богага дару, прычым паэта-хрысьціянін, які усёй сваёй творчасцю імкнецца прычапіць нашым счарсьцьвельным душам парасткі спрадвечнае хрысьціянскае маралі. Робіць ён гэта, выліваючы ў сваіх вер-

шах шчырую любоу да Хрыста й Айчыны. Летась у Амэрыцы, у Нью-Ёркскім выдавецтве "Беларус", была выдрукавана яшчэ адна кніга Алега Бембеля — "Роха малітвы". Гэтая невялічкая памерам кніжка — зборнічак вершаў філязофскага, патрыятычнага ды падкрэсьлена хрысьціянскага пляну. Сумна, але, відаць, і яна гэтак жа ня хутка трапіць у рукі тутэйшага чытача! Зрэшты, справа за нашай актыўнай пазыцыяй, за перабудовай.

Калі ў пана Алега часам пытаюцца, чаму, маючы гэтакія салідныя выданьні, ён да сёньняшняга часу ня сябра /член/ Саюзу пісьменьнікаў Беларусі, то ён жартам паказвае заяву.

В Союз писателей СССР. Уважаемые коллеги! Прошу Вашей поддержки в нижеизложенной просьбе, ибо к Вашему голосу в Минске — во всех сферах! — прилушиваются очень внимательно. С уважением Олег Бембель. 8.07. 88.

У Саюз пісьменьнікаў Беларусі
Танку.
Гілевічу.

Ізноў /як і летась/ прашу прыняць мяне ў Ваш саюз, бо...

... у Краіне сінняй, дзе я уваскрасаю,
у сузор'і мар, найбляейшых у сьвеце,
я не самотны, я кніжку маю
з друкарні пані ... Маргарэт Тэтчэр ...

/ з заявы 1987 г. /

... Марыся Тэтчэр — сваёй ральлёй
пайшла ... болей поле маё не арэ яна ...
другая кніжка самоты маёй —
з друкарні пана ... Рональда Рэйгана ...

ліпень-1988 г.

Алег Бембель

І апошняе. Псеўданім паэта "Зьніч", гэтак беларусы спрадвеку называлі Дух Сьмерці. Відаць, гэтым паэт хоча яшчэ раз нагадаць беларусам, што яшчэ крок-і яны апынуцца на мяжы духовага зьнішчэньня.

"Студэнцкая Думка": "Шаноўны спадар Олег, Вы госьць II-га Вальнага Сойму Беларускай Патрыятычнай Суполак. Якія гэта выклікае ў Вас пачуцьці?"

— Паспрабую выказаць свае пачуцьці ў вершы "Вальны Сойм".

ВАЛЬНЫ СОЙМ

... ля Кастуся, ля Гэдыміна,
пад небам Віленскіх крыжоў
мая палонная Айчына
сабрала Сход сваіх сыноў.

... І Той, Хто быў — Нябачны! — з намі
/тут шмат прыйшло — у Яго Імя!.../,
жывіў ліцьвінаў Сьвятарамі ...
маленькі вернікаў прыняў ...

Сусьветаў І Сьвятла Араты
араў праменную Ральлю ...
Сьвятар — хто ў сэрцах творыць Сьвята ...
хто лучыць Неба І Зямлю ...

Сьвяты палёт Пагоні вольнай ...
на Плашчаніцы — Краю кроў ...

... на Вальным Сойме
ў Вільні Стольнай
я ўчуў Крывіцкіх Сьвятароў!..

Менск-Вільня 14-15 студзеня 1989

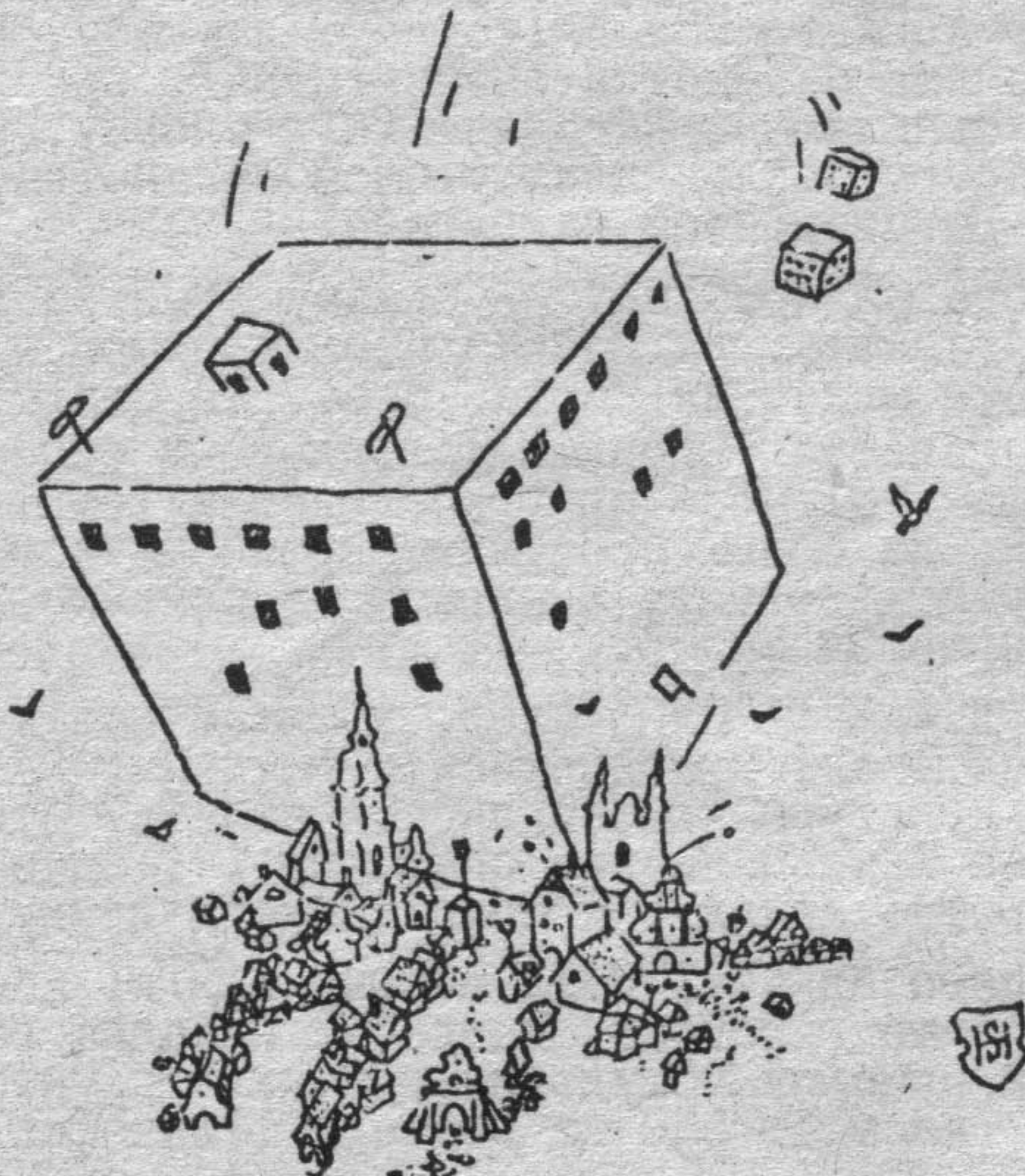
"Студэнцкая Думка": "Вільня — старадаўні цэнтар беларускае культуры. Але да апошняга часу тут ня было беларускага культурнага асяродку. Як бы Вы схарактарызавалі гэткае становішча?"

— Гэткае пытаньне заўсёды выклікала ў мяне супроцьлеглыя пачуцьці. Найлепей, відаць, я акрэсьліў іх у сваім гершы "Сталіца".

СТАЛІЦА

Можа й добра, што Вільню забралі?..
Бо — каб наша й сталіцай была —
у магілах бы Храмы ляжалі
на пагосьце бятону і шкла.

Толькі й страціўшы сьвет не скарыцца
мой народ. Як шляхотны Кастусь.
Там нашчадкаў Скарыны сталіца,
дзе духоўна
Жыве Беларусь!

ГУЛЬНЯ У КОСЬЦІ ПА-БЕЛАРУСКУ.....

"Студэнцкая Думка": "Пане Алег, Вы доўгі час займаліся праблемамі хрысьціянства ў кантэксьце беларускай культуры. Якая роля хрысьціянства ў паўстаньні беларускае культуры?"

— Як Вы лічыце, ці можна ўявіць сабе беларусаў без Ффрасіньні Полацкай, Францішка Скарыны, Максіма Бэгдановіча, большасьці нацыянальных беларускіх дзеячоў да 30-х гадоў? А між іншым, усе яны былі хрысьціяне.

"Студэнцкая Думка": "Ці можна дакладна акрэсьліць, хто ўсё ж беларусы па веравызнаньню?"

— Я называю хрысьціянства на Беларусі трохгалосным. Фэномэн нашае Беларусі ў хрысьціянскае сумоўнасьці, талерантнасьці. Адзін з маіх вершаў гэтак і называецца: "Хрысьціянская сумоўная Беларусь".

ХРЫСЬЦЬЯНСКАЯ СУМОЎНАЯ БЕЛАРУСЬ
Трохгалосную Аўтакефалію
Ты ўпляла ў вянок вякоў:
праваслаўным дала ў кампанію
пратэстантаў, каталікоў ...

атуліла Іх Мовай лагоднаю —
Мовай зьнічак і бліскавіц ...
І нянавісьць — не-вера-годную
для Хрысьціянства! — зрынула ніц.

"Студэнцкая Думка": "Што дала хрысьціянства беларусам, беларускай культуры?"

— Тое, што Творца ўдыхнуў у гліну: "Дух Сьвяты".

"Студэнцкая Думка": "Зараз сярод нацыянальна-сьвядомай беларускай моладзі, што зрэшты, характэрна й для іншых нацыяў, якія перажываюць сваё АДРАДЖЭНЬНЕ /літоўцаў, латышоў, эстонцаў/, шырыцца ідэя адраджэньня паганства /язычніцтва/, зьяўляюцца нават рок-гурты, якія сьпяваюць, паводле іхніх словаў, у стылі студ-рок /стодам беларусы пакланяліся ў часы паганства, "стод" па-расейску "идол"/. Як Вы ставіцеся да гэтага?"

— "Без мяне нічога ня зробіце" — сказаў Хрыстос вучням сваім. Эстэтычны бляск паганства, як Боская песня прыроды -- живога тварэньня Богага, чаруе мяне, як Зорнае Неба, як Сьвітаньне, як Сутоньне. Адраджэньне паганства ў нейкім фальклёрным сэнсе можна зразумець, але ня ў большым. Ці можа прагрэс людзтва ісьці праз спрашчэньне, празь вяртаньне да больш простых, першалапатковых формаў? Таму людзтва без Хрыста — гэта як храмы зь сечанымі крыжамі, ператвораныя ў "канцэртковыя залы".

"Студэнцкая Думка": "Пане Алег, у сваёй паэтычнай творчасьці Вы шмат надаеце ўвагі хрысьціянскім матывам. Наколькі ўласцівая беларускай культуры хрысьціянская паэзія? Што маем увогуле зь літаратурнае хрысьціянскае спадчыны, і яшчэ ці ня здолілі б Вы зрабіць кароткі агляд з хрысьціянскага друку?"

— О... Колькі ўсяго адразу! Гэта вельмі вялікі абсяг. Каб схарактарызаваць нават самае галоўнае, патрэбна не адна гадзіна. Раю зьмясьціць у адным з нумароў "Студэнцкае Думкі" грунтоўны рэфэрат па гэтых пытаньнях. Адсылаю Вас да доктара філязофскіх навук У.М.Конана і старшыні гісторыка-мэмарыяльнай камісіі Беларускага фонду культуры М.Ф.Дубянецкага, а таксама да айца Уладзіслава зь Вішнеўскага касьцёлу /Валожынскі раён/, якія ў гэтых пытаньнях больш дасьведчаныя.

"Студэнцкая Думка": "Наколькі рэальна, на Вашу думку, БЕЛАРУСКАЕ НАЦЫЯНАЛЬНАЕ АДРАДЖЭНЬНЕ?"

— Настолькі рэальна, наколькі рэальныя шанцы ў чалавецтва выжыць. Працяг зямной чалавечай гісторыі магчымы толькі як сумоўе вольных, здаровых духам народаў. Раю ўсім чытачам "Студэнцкае Думкі" прачытаць мой верш, надрукаваны ў № 1 часопіса "Крыніца" за 1989 г., ён называецца "Белы сьвет".

"Студэнцкая Думка": "І апошняе. Шаноўны спадар Алег, што б Вы жадалі "Студэнцкай Думцы" і ейным чытачам?"

— Жадаю, каб "Студэнцкая Думка" ды ейныя чытачы "сэрцам трывожным па чулі" чатырохрадкоўе "Хрыстос і Айчына".

ХРЫСТОС І АЙЧЫНА

Раскрыжаваньне кат завершыў ...
аблашчыў кужаль кроў жыцьця ...
так: Плашчаніца -- гэта Першы
мой Бел-Чырвона-Белы Сыцяг!..

"Студэнцкая Думка": "Дзякуй Вам вялікі, пане Алег, за цікавую гутарку. З Вашага дазволу мы змесцім на старонках нашага друку колькі Вашых вершаў".

АДРАДЖЭНЬНЕ

"А што, скажыце
"адраджаць"?.."

Г.С.Таразевіч,
цяперашні Прэзідэнт
БССР.

"ЗВЯЗДА", 19.XI.88 г.,
стар. 4.

"Што адраджаць?.." Прыроду, Мову --
што зруйнавалі бюракраты.
Народ, пад чэрапам якога
сталінска-брэжнеўскія краты.

... каб вольна ўсе маглі збірацца
і на "Купальле", і на "Гуканьне..."
на "Дзяды" каб не адбівацца
ад ценяў д'ябальскіх вяртаньня...

"Што адраджаць?.." Ды й вашы душы,
змярцьвелыя ў пасадных целах.
І Храмы, што бандыт парушыў.
І Веру ў сэрцах апусьцелых...

Менск, 20 лістапада 1988 г.

ГІМН УВАСКРОШАЊНЯ

дзесяць стагоддзяў справа Хрыстова
на Беларусі крывавіць у сэрцах.
дзесяць стагоддзяў мусім нанова
біцца зь нячым у паняверцы.

хто з нас адважыцца -- сёньня і людна --
выйсці на Плошчу і перахрысьціцца?..
хто бараніць ад глумленьня -- паўсюдна! --
Імя Сьвятое не забіцца?..

людны, над процьмаю самазнішчэньня
ўславім Хрыста, што за нас пакараны!
кожны -- далучыцца да ўваскрэшэньня...
кожны -- пакліканы...
кожны -- абраны...

Беларуская вялікодная пісанка

СХОД ВІБАРШЫКАЎ

У апошні дзень
вылучэння кандыдатаў
па месцы жыхарства

Нас — тысяча. А ён — адзін,
наш паслугач з Раўвуканькам,
сказаў паняла: "Разойтись!.." —
і ... размыліся паслухмяна.

Даваўся нам пазвычайны ганд —
с в а і х пазначыць кандыдатаў.
... на волю выпусцілі нас...
а мы і тут:

пастух і ...
_ статак...

Ня судзьма ж статакам і далей —
у хвілю волявыяўленьня.
Зямляк! Ададай свой білетань,
ададай свой Голас — АДРАДЗЕНЬНЮ!

Менск,
вечар 24 студзеня 1989 г.,
сход выбаршчыкаў Савецкага
і Першамайскага раёнаў,
кінаатэр "ПАРТЫЗАН".

СПАДАДЧЫНІА

У ДУХУ ЗАСТОЙНАГА ЧАСУ

Мікола Ермаловіч

В.Мялешка і Э.Капырскі ў артыкуле "Фактам вопрэкі" ("Советская Белоруссия" ад 28.7.1987 г.) выразілі сваю незадаволенасць тым, што першы сакратар Саюза пісьменьнікаў Беларусі Н.С.Гілевіч у сваім дакладзе на пленуме праўленьня Саюза ў чэрвені г.г. зрабіў варты здзіўленьня выпад у адрас беларускай савецкай гістарычнай навукі і вучоных-гісторыкаў, сказаўшы ў адносінах да апошніх, што яны ў большасці сваёй "усе яшчэ сядзяць пад абэцэдарскім каўпаком і баяцца вытыркнуць з-пад гэтага каўпаку галаву", і што гэтым самым ён "па сутнасці абвінаваціў беларускую гістарычную навуку ў "абэцэдаршчыне". Усё гэта, на іх думку, пазбаўлена усялякіх падстаў.

Вядома, Н.Гілевіч, які рабіў аналіз стану сучаснай беларускай літаратуры, ня меў магчымасці гэтак жа падрабязна разгледзець стан гістарычнай навукі Беларусі. Аднак гэта ня значыць, што ён, як на гэта робяць намек у канцы свайго артыкула В.Мялешка і З.Кашырскі, недастаткова ведае гістарыяграфію нашай рэспублікі і таму без разбору робіць нападкі на дзейнасць беларускіх гісторыкаў. Якраз наадварот, кароткая, але вельмі трапная характарыстыка сучаснай беларускай гістарыяграфіі яскрава сведчыць аб грунтоўным знаёмстве Н.Гілевіча з апошняй.

Найперш аўтары артыкула зьдзіўлены, як яны кажуць, нападкамі Н.Гілевіча на беларускага вучонага-гісторыка Л.С.Абэцэдарскага ("зараз ужо нябожчыка"). І ў той жа час, не заўважаючы гэтага, яны далі яму зьнішчальную характарыстыку, адзначаюшы, што ў гістарыяграфіі Беларусі ніколі не было ніводнай канцэцыі, што насілі б яго імя. Як жа можна сур'езна характарызаваць каго-небудзь, як вучонага, калі ён за ўвесь час сваёй так званай навуковай дзейнасці не выпрацаваў ніводнай канцэцыі ці пазіцыі. Чым жа ён тады займаўся? Паўтараў усё ўжо дасяледаванае? Л.Абэцэдарскі сапраўды нічога істотнага ў навуку ня унёс. Аднак яго навуковая бездапаможнасць не перашкаджала яму прэтэндаваць на ролю вядучага спецыяліста па гісторыі Беларусі, асабліва пасля таго, калі ён дамогся ступені доктара гістарычных навук і сеў на пасаду загадчыка катэдры гісторыі БССР у БДУ. Як і ў свой час Лысенка, прабраўшыся на высокія навуковыя пасады, шкодзіў разьвіццё савенкай біялагічнай навукі, так і Л.Абэцэдарскі, карыстаючыся сваім становішчам, пачаў насаджаць свае вельмі абмежаваныя погляды на гісторыю Беларусі. Гэтага ён дасягаў як сваім удзелам у напісаньні кнігі і падручнікаў па гісторыі Беларусі, так (і гэта найперш) шляхам апублікаваньня на старонках органаў друку сваіх крыклівых крытычных опусаў, у якіх безапелляцыйна разносіў усіх тых, хто выказваў іншыя погляды на гістарычныя факты, чым ён. І самае важнае тое, што ён выдаваў усё гэта за адзіна правільнае, адпаведнае марксісцка-ленінскай мэтадалёгіі. Аднак фактычна усё гэта сунярэчыць ёй.

Асабліва характэрныя ў гэтых адносінах яго "Заўвагі гісторыка" (гл. "ЛІМ" ад 6.І.1970 г.), якія зьяўляліся рэцэнзіяй на "Гісторыю беларускай дакастрычніцкай літаратуры". Тут у канцэнтраваным выглядзе выявіліся спрошчаныя уяўленьні Л.Абэцэдарскага аб шэрагу найважнейшых пытанняў і этапаў у гісторыі беларускага народу. Ён, напрыклад, сьцьверджаў, што ў час Кіеўскай дзяржавы не існавалі паасобныя славянскія плямёны, якія былі былі цалкам паглынутыя старажытнаруускай народнасьцю.

Але К.Маркс называў "Імпэрыю Рурывічаў" шматковай (шыт. па кнізе В.Грэкава "Кіеўская Русь", 1939, с.167), і таму ^{яна} не магла быць маналітнай. Сапраўды, летаміся называюць у гэты час розныя плямёны, як, напрыклад, дрыгавічоў у 1149 г., крывічоў над 1162г. радзімічаў над 1169 г., г. зг. тады, калі Кіеўская дзяржава ўжо распалася, і яны, такім чынам, яе перажылі. Гэтыя факты адмаўляюць і другі тэзіс Л.Абэцэдарскага, што названыя плямёны не былі непасрэдна тымі этнічнымі адзінкамі, зь якіх склалася беларуская народнасьць. Грэба зазначыць, што літаратуразнаўцы - аўтары "Гісторыі беларускай дакастрычніцкай літаратуры" паказалі ўсю абсурднасьць сьцьверджаньняў Л.Абэцэдарскага ("Адказ гісторыкаў", "ЛІМ"

ад 3.3.1970 г.). Аднак, як гэта ня дзіўна, апошнія прыжыліся ў беларускай гістарыяграфіі і сталі бяспрэчнымі ісцінамі.

/Працяг у наступным нумары/.

ОНІКА: КРОНІКА: КРОНІКА: КРОНІКА: КРОНІКА: Урок дэмакратыі

(Пра сход па вылучэнні кандыдатаў у дэпутаты)

Мейсца: Менск, БТІ, актавая зала.

Час : 20.1.89., а 16-й гадзіне.

У пажарным парадку на катэдрах былі складзеныя спісы дэлегатаў на агульны сход працоўнага калектыву. Незразумела, чаму на сход не былі дапушчаныя дэлегаты ад студэнцкіх групаў, — ці мо ім забаронена вылучаць дэлегатаў? За каго зьбіраліся галасаваць — невядома, таму што сакратар парткаму В.Сімановіч загадзя панярэдзіў, што галасаваць будзем толькі за "сваіх". Бюлетэні на галасаваньне выдаваліся ў фая залы па спісах з нумарацыяй за кожным прозьвішчам. Такім чынам, магчымасьць тайнага "волевыяўленьня народу" была выключана па распрацаванай арганізатарамі сходу праграме. Мерапрыемства пачалося з абвешчэньня В.Сімановічам наяўнасьці кворуму (прыблізна 500 дэлегатаў!) і мэтай сходу. Зноў было адмыслова падкрэсьлена, што вылучаць будзем толькі прадстаўнікоў БТІ. Нікім не абраны шматлікі "ганаровы прэзідыум" заняў мейсцы і ... фарс пачаўся.

Спачатку дэлегаты "аднадушна" аддалі свае галасы за камісіі па праправядзеньні выбараў ад нашага інстытуту. А потым узяў слова прадстаўнік ЛДФ, які прапанаваў па ТВА № 563 вылучыць ад БТІ ... мастака М.Савіцкага, вядомага ня толькі сваімі творамі, але і сьнежаньскім выступленьнем у рэспубліканскім друку супраць "Мартыралогу Беларусі". Падрыхтаваньня прамоўцы дружна агітавалі калегаў за мастака-аднадумца. Карцей, усё ішло гладка да таго моманту, калі сяброўка групы падтрымкі БНФ старшы навуковы супрацоўнік Л.Макашэў прапанавала вылучыць па ТВА № 563 пісьменьніка А.Адамовіча. Спецыяльна падрыхтаваньня дэлегаты паддыргенцтвам В.Сімановіча не далі прамоўцы нават проста да канца расказаць кароткую біяграфію нашага слаўтага земляка. Тое ж самае паўтарылася, калі сябра БНФ навуковы супрацоўнік М.Цмыг падтрымаў прапанову вылучыць па НТВА № 68 рэктара інстытута І.Марскага і зрабіў спробу больш падрабязна распавесці пра грамадскую пазіцыю А.Адамовіча. Машина "жалезнай партыйнай дэмакратыі" закруцілася на поўную моц. Спробы прамоўцаў ад БНФ неяк скіраваць ход абмеркаваньня кандыдатураў па сапраўды дэмакратычным рэчышчы сустрэлі злочную рэакцыю В.Сімановіча, а калі ён убачыў каля ўстаноўленага ў зале мікрафона незнаёмага яму грамадзяніна, дык "свайей уладаю" адмовіў апошняму ў праве выказацца. Абурэньне ў зале паводзінамі нашага "партыйнага лідэра" нарастала. "Заўвагі", якія рабіў падчас сходу тав. В.Сімановіч, выклікалі часам у дэлегатаў усмешкі. Ён відавочна блытаў, куды абіраюць дэлегатаў: ці то ў дэпутаты Вярхоўнай Рады СССР, ці то Вярхоўнай Рады БССР; у якую выбарчую акругу: ці то ў тэрытарыяльную, ці то ў нацыянальна-тэрытарыяльную. Калі ж справа дайшла да галасаваньня, зала выбухнула ад прапановы В.Сімановіча правесці тайныя выбары ... пранумараванымі бюлетэнямі. Пасьля доўгіх дэбатаў вырашылі галасаваць адкрыта. Але ў надзеі на традыцыйную "аднадушнасьць" народу камісія падлікоўцаў парткамам "створана" не была. Таму за М.Савіцкага, па "дакладных" падліках В.Сімановіча, прагаласавала ... "больш паловы" /?!/, а за А.Адамовіча ... "меньше ста" /?!/. За рэктара прагаласавалі аднадушна, за выключэньнем 3-х, што устрымаліся.

Незадаволеная такімі "арыгінальнымі" метадамі падліку галасоў, за-ла, натуральна, патрабавала справядлівасці. Арганізатараў фарсу ура-таваў дэкан ЛГФ Л.Ражкоў, які прапанаваў сход лічыць закрытым. Прапа-нова была з удзячнасцю падтрымана "ганаровым прэзідыумам" і, нават не падсумаваўшы "вынікі", дэлегатаў сходу прымуслілі разыйсціся.
Зь якімі уражаньнямі?

УВАГА! ІНФАРМАЦЫЯ ДА РОЗДУМУ

Паводле апошніх звестак, у Беларускаім тэхналягічным Інстытуце створана 6 групаў падтрымкі /ГП/ Беларускага Народнага Фронту /БНФ/ за перабудову "Адраджэньне". Агульная колькасць удзельнікаў ГП каля 100 чалавек. Пэўны палітычны й маральна псіхалагічны клімат Інстытута не дазволіў адразу усім прагрэсіўным сілам зьяднаць намаганьні. Таму гуртаваньне у ГП адбывалася: студэнтаў па курсах, а выкладчыкаў па катэдрах.

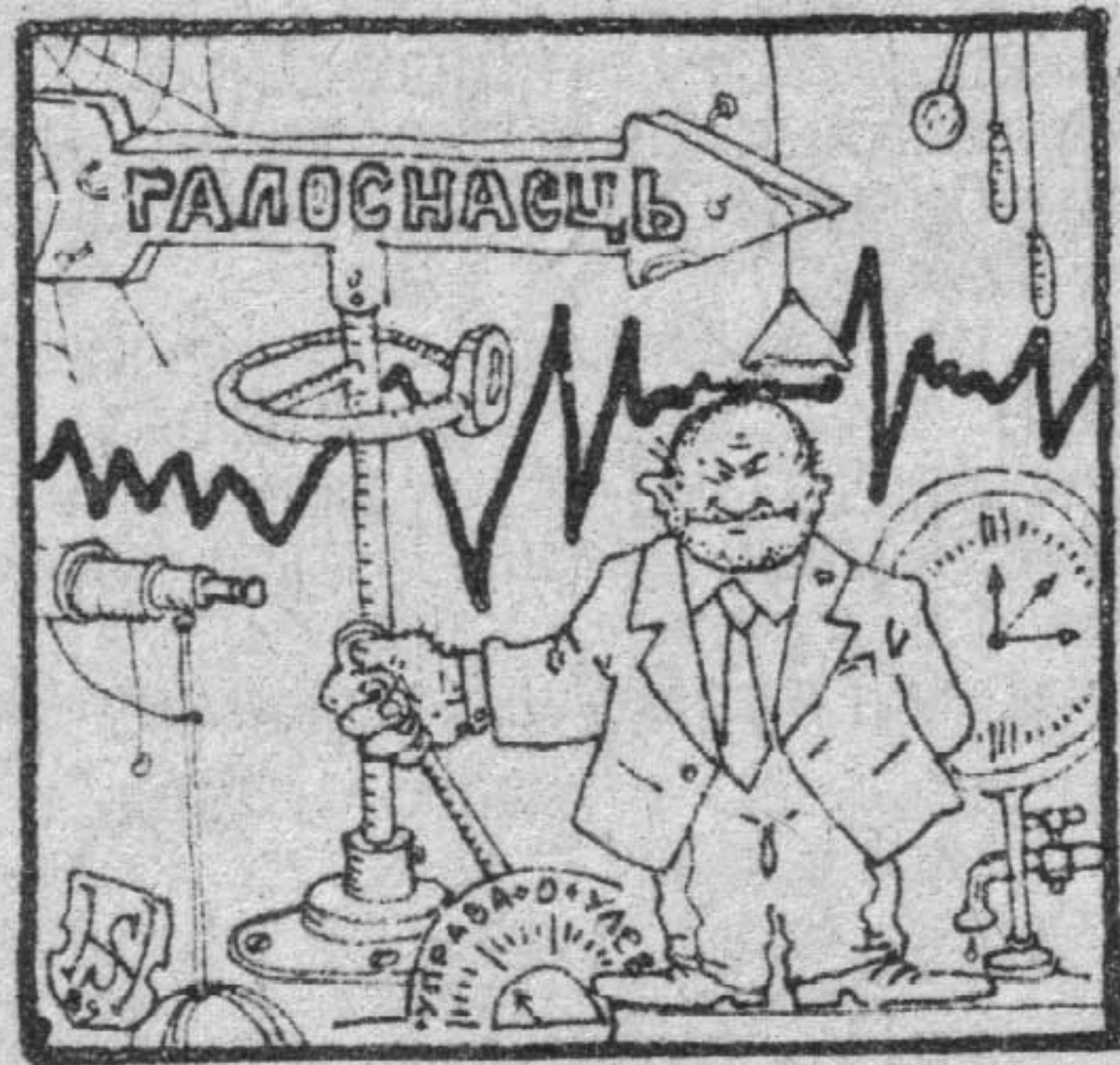
Рэдакцыя "Студэнцкае Думкі" звяртаецца да усіх ГП Інстытута з пытаньнем: "Ці ня варта ўжо выходзіць усім ГП на агульна-Інстытуцкі узровень?". На думку Рэдакцыі насypeу момант выпрацоўкі агульна Інстытуцкае праграмы дзеяньняў, кансалідацыі усіх прагрэсіўных сілаў, што апынуліся па-за створанымі ўжо ГП.

- ДЫ НЯЎЖО ?!

- ДЫ ПРАЎДА ...

- ДАЖЫЛІСЯ!..

Чарговы раз былі вывешаныя "Навіны" Арганізацыйнага камітэту БНФ "Адраджэньне" на дошцы "Текущий момент", што у 4-ым корпусе на 2-ім паверсе /ля пераходу у першы корпус/ і... чарговы раз былі знятыя партыйна-Ідэалёгічнай службай Інстытута. Але ж цешыць тое, што на гэты раз яны правіселі на 15 хвілін болей, чым мінулы. Спадзяваймася, што гэтая тэндэнцыя захавецца і надалей.

ЛЯ РУЛЯ...

Гэты сумны факт наводзіць на думку: "Мо надышоў ужо час вылучыць адмысловае мейсца пад насценную газету для усіх ГП БНФ "Адраджэньне", утвораных у нашым Інстытуце? Трэ нарэшце перастаць партыйна-камсамольскаму кіраўніцтву Інстытута гуляць у дэмакратыю."

ЕСТКІ; АБ'ЯВЫ; АБВЕСТКІ; АБ'ЯВЫ; АБВЕСТКІ

УВАГА!

Рэдакцыйная суполка "Студэнскае Думкі" паведамляе усім студэнтам, што пражываюць у інтэрнатах БТІ:

а/ прыдбаць "Навіны" /Выданьне Арганізацыйнага камітэту Беларускага Народнага Фронту за перабудову "Адраджэньне"/, "Супольнасць" /Бюлетэнь Каардынацыйнае рады Канфэдэрацыі Беларускіх Суполак/, "Беларускую трыбуну" /Бюлетэнь Незалежнага Інфармацыйнага Цэнтру/, "Кантроль" /Бюлетэнь Таварыства Маладых Літаратараў "Тутэйшыя"/, "Студэнская Думка" /Публікацыя студэнскага патрыятычнага згуртаваньня "Сьвітанак"/ можна --

б/ узяць кансультацыю пра дзейнасьць Беларускага Народнага Фронту за перабудову "Адраджэньне", Канфэдэрацыі Беларускіх Суполак, патрыятычнага згуртаваньня "Сьвітанак" можна --

у інтэрнаце № 2 пакой № 67 /запытацца Ігара Куталоўскага/, у інтэрнаце № 4 пакой № 139 /запытацца Аляксея Трусава/, у інтэрнаце № 5 пакой № 157 /запытацца Францішка Швайбовіча/.

/працяг са старонкі 6/

уладай, маюць устойлівыя палітычныя правы грамадзяніна. Да гэтай катэгорыі лучацца ўсе асобы, якія маюць сталую прапіску /у асобаў з часовай прапіскай і без прапіскі прававыя стасункі з ворганамі ўлады няўстойлівыя, таму яны сюды не уваходзяць/ над час увядзеньня ў дзейнасьць закона.

Надалей для атрымання грамадзянства Беларусі /асобам, што прыяжджаюць з-за межаў Беларусі/ навінны стаць цэнзы ўзросту, аселасьці і валоданьня беларускай мовай.

Алесь Гуркоў

УВАГА !!!

Шаноўныя чытачы! Рэдакцыя "Студэнцкае Думкі" распачала мэтаваю падрыхтоўку нумароў, прысьвечаных беларусізацыі вышэйшых навучальных устаноў і экалягічным праблемам. З гэтай нагоды звяртаемся да Вас з просьбаю:

а/ дасылаць матар'ялы па праблемах мовы ў Вашых Інстытутах, Праграмы беларусізацыі, цікавыя зьвесткі, прапановы;

б/ дасылаць матар'ялы /гэта найперш датычыць Інстытуцкіх Дружынаў аховы прыроды, разнастайных экалягічных клубоў і суполак, школьных лясыніцтваў, а таксама ўсіх, каго хваляюць экалягічныя праблемы/ пра сваю дзейнасьць, праграмы, артыкулы, кроніку экалягічнага стану рэгіёнаў, абвесткі і г.д.

УВАГА !!!

Рэдакцыя звяртаецца да ўсіх студэнтаў, выкладчыкаў ды Іншых зацікаўленых асобаў з просьбаю дасылаць матар'ялы характару культурна-грамадзкага, палітычнага, эканамічнага, навуковага, літаратурна-мастацкага, гумарыстычнага, сатырычнага, абвесткі.

Наш адрас: Беларусь, 220100, места Менск, вул. М.Горкага, д.143, кв.65
Гуркову Алесю. Тэл. 34-42-78 - хатні.

Нумар падрыхтавалі: Кавальчук Алена, Аніськова Галіна, Трусаў Аляксей,
Гуркоў Алесь, Ладуцька Сяргук, Швайбовіч Францусь.